

Idees

Eleccions

Andreu Mas-Colell

És inevitable de dedicar aquest article a les darreres eleccions. Ho faré des d'un punt de vista moderadament acadèmic, i concentrant-me en dos aspectes que em suggereixen alguna reflexió.

El primer és prou evident i ha estat molt assenyalat: la tendència cap al bipartidisme a les eleccions estatals. Crec que s'accentuarà. Una consideració que hi ajudarà és l'acceptació per part de pràcticament tothom del principi, de bell antuvi il·lògic en una democràcia parlamentària, segons el qual el partit amb més escons té dret a formar govern. Aquest principi perjudica la capacitat d'influència dels partits amb representació parlamentària limitada, però, així i tot, és acceptat, àdhuc propugnat, per algun d'aquests que, al seu torn, són majoritaris, o ho poden arribar a ser, en uns altres parlaments. No hi ha dubte que la deslegitimació dels governs de coalició impulsa una dinàmica de vot útil. Al cap i a la fi, si un votant es vol assegurar que un partit governi, encara que, idealment, condicionat per un altre, votar l'altre no li acaba de fer el servei que ha de menester, perquè afavoreix la possibilitat que el partit no desitjat tregui més escons i, per tant, formi govern.

És probable, a més, que la bipolarització comporti a la llarga una falta de correspondència entre les entitats polítiques

que representen un territori al parlament propi i al parlament estatal. En certa forma això ja passa avui al Senat, i passa també al Quebec.

El segon aspecte a comentar no ha estat tan assenyalat. És un advertiment sobre una interpretació massa lineal de les conseqüències que el partit de l'oposició pot extreure dels resultats d'aquestes eleccions. És una teoria comuna suposar que l'objectiu primer dels dirigents d'un partit és guanyar eleccions i que, demostrat que la política seguida fins ara pel

partit de l'oposició no ho ha aconseguit, aquest partit la canviarà. En particular, adoptarà una plataforma més centrada i una cara més simpàtica envers Catalunya. M'agradaria pensar que aquest serà el cas. Però no n'estic segur. Hi ha treballs acadèmics (penso en els de J. Roemer) que observen que als partits no hi ha únicament un tipus de dirigent polític sinó, pel cap baix, dos. Hi ha dirigents per als quals l'important és guanyar eleccions; de fet,

guanyar les primeres que es presentin al calendari, i això està per sobre de la puresa ideològica. Per tant, aquests sí, se n'aniran cap al centre. Però hi ha un segon tipus de dirigents per als quals la puresa ideològica és més important. No és que no vulguin guanyar eleccions. És simplement que no tenen la compulsió de guanyar-les amb urgència i, des del seu punt de vista, a tot preu. Són pacients, poden esperar i perdre una vegada, dues i tres. La cosa fonamental per a ells és que quan arribi l'hora de governar de nou el pensament i el nervi doctrinal del partit no s'hagin contaminat. I, com que el poder desgasta, la probabilitat que, tard o d'hora, el partit que governa perdi les eleccions és gran. M'atreveixo a pensar que aquesta és una interpretació possible del perquè el PP ha perdut les eleccions. Hi ha moltes evidències que els dirigents dominants durant els darrers temps han estat

del segon tipus. S'han estimat més perdre que no anar-se'n al centre. I com que el resultat no ha estat pas cap ensulsiada (han obtingut més escons) em fa l'efecte que aquest nucli, el que ja s'avenia a perdre (que, és clar, no inclou el candidat derrotat: això seria un excés de masoquisme), persistirà en la seva posició i pot molt ben ser que mantingui la seva influència. Ho veurem més clar d'aquí a un any.

Universitat Pompeu Fabra

La tendència cap al bipartidisme ha marcat les darreres eleccions espanyoles.